

KMETOVALLEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 370 D,
na $\frac{1}{4}$ strani 150 D, na $\frac{1}{8}$ strani 75 D, na $\frac{1}{16}$ strani 50 D, na $\frac{1}{32}$ strani 25 D.
Vsaka beseda v „Malih oznanilih“ stane 25 par., najmanj pa skupaj 5 D

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnikova naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz
•Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

č. 1. Ljubljana, 15. januarja 1922. Letnik XXVIX.

Obsieg: Kmetovalcem v pričetku 39. letnika „Kmetovalca“. — Citirajte kmetijske časopise in knjige! — Domača umetna gnojila. — Uprava bosnapaste leta 1921. — Stelja in gnoj iz gličevja. — Ljubljanski veliki semenj v letu 1922. — Iz konferenc e drž. vinarstvih strokovnjakov. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Nove naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

Kmetovalcem v pričetku 39. letnika „Kmetovalca“.

Že 38 letnikov „Kmetovalca“ je prištevati slovenski kmetijski literaturi. Koliko kmetijske znanosti, koliko izprememb pri napredku kmetijstva v Sloveniji je zabeležiti v tej dolgi dobi! Koliko naukov so iz tega kmetijskega lista črpali slovenski kmetovalci! Kakšen napredek na polju kmetijstva je opaziti v tem času!

Iz skromnega lističa se je „Kmetovalec“ razvil v prvi slovenski strokovni gospodarski list, in smelo lahko trdimo, tudi v prvi jugoslovanski list te vrste.

Pri tej priliki se nam je zahvaliti vsem sodrušnikom, ki so v minulemu letu prispevali s svojimi spisi ter na ta način pripomogli, da je bila vsebina „Kmetovalca“ mnogovrstnejša in poučna. Prosimo jih, da tudi v tem letu sodelujejo s primernimi članki v pouk našega kmeta in za napredek našega kmetijstva.

Če se ozremo nazaj v minulo leto, moramo žal priznati, da nismo mogli držati vseh obljub, ki smo jih dali v pričetku tega leta. Draginjske razmere, ki se neprestano poostrujejo, niso dovoljevale, da bi se „Kmetovalec“ mogel tako razširiti in razviti, kakor bi bilo to potrebno in primerno današnjim razmeram. Saj mora Kmetijska družba svoje glasilo izdajati še vedno z izgubo.

Tudi nova udnina, ki znaša 10 dinarjev, od katere pa ostane v kritje stroškov za „Kmetovalca“ samo 7-50 dinarjev, nikakor ne bo zadostovala za izdajo tega lista. Od onega časa namreč, ko se je določila udnina za leto 1922., so se draginjske razmere zopet znatno poslabšale. Kmetijska družba upravičeno računa tudi v tem letu z izgubo pri izdaji svojega glasila, saj je tudi naročnina zanj v primeri z drugimi časopisi naravnost malenkostna.

Pod takimi razmerami pričanja „Kmetovalec“ svoj devetintrideseti letnik.

Kmetijska družba se obrača na kmetovalce, posebno na dosedanje ude, ki jih je približno 30.000, da ji ostanejo tudi nadalje zvesti in da pridobe še novih udov, kajti to je samo njim v korist. Čim močnejša je Kmetijska družba, tem uspešneje lahko zagovarja interese kmetovalcev.

Če Kmetijska družba pozivlja kmetovalce, da pristopijo kot udje, dela to v njih korist, kajti ugodnosti, ki jih jim nudi, so itak jasne vsakemu izmed njih. Opozorjamo samo na razne kmetijske potrebščine, ki jih udje dobe po tako nizkih cenah, kakor si jih nikjer drugod ne morejo nabaviti. In to pravico si pridobe z malenkostno udnino 10 dinarjev. Kaj pomeni ta znesek dandanes? Kmet navadno ocenjuje današnjo vrednost denarja s tem, da pravi: „En krajcer pred vojno je bil toliko vreden, kakor danes ena krona.“ Če bi temu primerno zvišali tudi udnino pri družbi, bi jo morali določiti na 200 kron ali 50 dinarjev, kajti pred vojno je bila udnina 4 K. In kaj se dobi dandanes za 10 dinarjev? En liter boljšega vina, $4\frac{1}{2}$ jajec, 2 kg moke, 3 kg fižola, 1 kg mesa itd. Iz tega se vidi, da je udnina res malenkostna in neprimerna nizki današnji vrednosti denarja.

Kmetijski družbi je na tem ležeče, da si pridobi veliko število udov samo zaraditega, da lahko uspešneje deluje za koristi kmetovalcev, za napredek v kmetijstvu in gospodarsko povzdigo kmetskega stanu.

Tudi za naše kmetijstvo se bližajo hudi časi, ko bo pritisnila konkurenca od zunaj. Premagati bomo zamogli gospodarske težkoče le tedaj, če bomo združeni, organizirani krepko držali kmetijsko fronto.

Kmetovalci! Strnite se vsi v močno stokovno organizacijo, ki vas bo znala ščititi pred izkoriščanjem od strani drugih stanov! Kmetovalci, ki stremite za napredkom in za podporo pri svojem delu, ostanite še nadalje zvesti udje Kmetijske družbe za Slovenijo!

Uredništvo „Kmetovalca“.

Čitajte kmetijske časopise in knjige!

Če dandanes opazujemo druge stanove, vidimo, da se vsak izmed teh skuša čim bolj izobraziti in spopolniti svoje znanje. Duhovnik čita svoje cerkvene časopise in knjige, zdravnik ima svojo posebno zdravstveno literaturo, trgovec je naročen na trgovske liste in celo organizirani delavec dobiva redno svoj delavski list in razne brošure, ki ga poučujejo o njegovem delu in stanovskih vprašanjih. Vsak izmed teh se skuša po svoje izobrazovati, da bo po tem lažje deloval v svojem poklicu, ki mu nalaga gotove dolžnosti, in da bo ugodneje izhajal.

Kako pa kmetovalci?

Poglejmo najprej nekoliko po drugih deželah, kjer so kmetovalci naprednejši nego pri nas. Zakaj pa so naprednejši? Ker mnogo čitajo. Na Danskem, Švedskem, Nemškem, Češkem dobite v vsaki hiši najmanj po en kmetijski strokovni list in celo skladovnico kmetijskih pa tudi zabavnih knjig. V takih hišah so nedelje in prazniki in dolgi zimski večeri zato tukaj, da kmetje čitajo in se izobrazujejo. In tedaj čita vse, staro in mlado, moški in ženske, gospodarji in posli, kajti vsi so potrebni pouka.

Kakšen uspeh pa dosežejo s čitanjem? O tem nam pričajo njih hiše, hlevi in drugi gospodarski prostori, pričajo njive in travniki, živina in orodje in sploh celotno posestvo teh izobraženih kmetovalcev. Lepo pobeljene hiše, povsod vladajoča snažnost in red, nove kmetijske naprave, moderni stroji in orodje, ki olajšajo kmetovanje in množe dohodke lastnika, so dokaz naprednega, umnega in načitanega kmeta. Tako umno gospodarstvo je mogoče doseči edinole s primerno samoizobrazbo. Noben kmet, četudi dovrši kako kmetijsko šolo, ne bo mogel umno in napredno kmetovati, če se vedno ne izobrazuje s čitanjem kmetijskih časopisov in knjig.

Kaj pa naši kmetje?

Oglejmo si njih knjižnice. Ta obstoji iz vsakoletne pratike, morda tudi iz sanjskih bukev, dalje iz raznih malih knjižic, ki si jih kupijo na sejmu, n. pr. Sv. Genovefa, Zakleti princ, Kraljičina kača in podobne. Malo naprednejši so vpisani že v družbi Sv. Mohorja in pri njih se dobe knjige te družbe že v hiši, toda v kakšnem stanju! Koledar je navadno še precej zamazan in raztrgan, kar je znamenje, da se ga pogosto rabi, Slovenske večernice in tudi druge povestne knjige so precej obrabljene. Kar je pa ostalih, nekoliko bolj znanstvenih, poučnih in izobraževalnih, te leže navadno na polici še nerazrezane in zaprašene. V kakem kotu pa tiči kmetijska knjiga, n. pr. Rohrmanovo poljedelstvo, Dularja živinoreja in dr. To berilo je za kmeta predolgočasno.

Dnevno ali tedensko časopisje se že nekoliko prečita, da se izve, kaj se po svetu godi. Toda „Kmetovalec“ ali drugi kmetijski listi ostanejo navadno nerazrezani in se uporabljajo za zavijanje raznih predmetov. Tako zanemarjenje kmetijske književnosti je za našega kmeta naravnost usodepolno, ker ga ne more privedi do onega napredka, ki je dandanes za umno kmetovanje neobhodno potreben.

Pomislimo vendar malo, koliko koristi lahko prinese dobra kmetijska knjiga, kmetijski časopis, da, celo en

sam članek posameznemu kmetu, če se oprime naukov in novih izkušenj, ki so tam popisane. Ne vede in ne hote bo kmet marsikatero delo v svojem gospodarstvu napravil umneje, če bo kdaj čital kak primeren nasvet.

Preden prične kmet kako delo, je umestno, da dobro premisli, kako ga bo izvršil. Da bo pa mogel tudi vsako delo poprej dobro preudariti, si mora pridobiti primerno izobrazbo s čitanjem kmetijsko-strokovne literature. Tak strokovna izobrazba je prvi pogoj za umno kmetovanje.

Izgovor, da kmet nima časa čitati, je piškav. Poleti ima nedelje in praznike, ki mu jih ni treba vedno prebiti v gostilni, pozimi pa dolge večere, ko leži na toplem za pečjo. V tem prostem času naj vzame kmetijsko knjigo ali list v roke ter naj skuša si v njem poiskati razvedrila in pouka. Če vzame vso slovensko književnost kmetijskih knjig, jih bo v par letih izlahka prečital. In vendar bi ta pičla književnost mogla povzdigniti našega kmeta na mnogo višjo stopinjo kmetijske izobrazbe, kakor jo ima sedaj. In to edino bi mu pripomoglo do večjega blagostanja.

Razen kmetijskih knjig imamo še razne kmetijske časopise: Sadjarja, Čebelarja, Perutninarja in dr., slednjič tudi „Kmetovalca“. To časopisje v Sloveniji ni ravno Bog ve kako razvito. In vendar dobimo v njem toliko kmetijske vede in znanosti, toliko dobrih nasvetov, kakor nam jih le malo katera knjiga nudi. Prav škoda je, da si kmetovalci ne hranijo teh listov in jih koncem leta dajo vezati s kazalom vred, kajti prepričani smo, da dobi vsak kmet v najmanj 80% primerih, ko potrebuje kakega nasveta, v starih letnikih „Kmetovalca“ in v drugih kmetijskih časopisih zadovoljiv odgovor na svoje vprašanje.

Posebno kmeti mladini je priporočati, da marljivo čita kmetijsko književnost in se izobrazuje za svoj prihodnji poklic. Vsemu našemu kmetškemu ljudstvu pa nujno priporočamo:

Čitajte, čitajte in čitajte kmetijske liste in knjige!

Domača umetna gnojila.

Pred vojno je bivša Avstrija uvažala večino umetnih gnojil iz inozemstva, posebno iz Nemčije in Amerike, za kar je morala izdajati težke milijone, ki so neugodno vplivali na našo trgovsko bilanco. Naša država Jugoslavija pa potrebuje dandanes izmed treh glavnih skupin gnojil samo kalijeva gnojila, ki jih dobivamo iz Nemčije.

Za dušičnata gnojila onih vrst, ki so bila pri nas najbolj razširjena, in sicer za čilski soliter in amonijev sulfat imamo nadomestilo v apnovem dušiku, ki ga izdeluje tvornica v Rušah ob Dravi na Stajerskem. Čilski soliter s 15-16% dušika je brezdvomno najhitreje učinkujoče dušičnato gnojilo, katerega naši kmetovalci prav dobro poznajo. Dandanes pa ga je še težko dobavljati, ker je za nas, vsled naše nizke valute, veliko predrag. Brezdvomno pa je, da se je to gnojilo v kmetijstvu najbolj izkazalo in da bo v bodoče delalo veliko konkurenco domačemu apnovemu dušiku. Amonijev sulfat ali žveplenokisli amoniak z 20% dušika se je pred vojno izdeloval edino v plinarnah in v tvornicah za koks. Dandanes ga pa že izdelujejo tudi naravnost iz zračnega dušika. Oboje vrste teh gnojil vsebujejo pa danes za naše razmere predrag dušik, vsled tega smo za enkrat navezani le na apnov dušik iz domače tvornice, ki vsebuje 18-21% dušika, ki je dandanes brezdvomno najcenejše dušičnato gnojilo.

Apnov dušik je pripravljen z oljem, da se toliko ne praši. Trositi ga moramo najmanj 14 dni pred setvijo in

ga zmešati z zemljo, da se dušik ne izgubi. Kmetijska družba ga oddaja po 520 K za 100 kg v vrečah po 80 kg.

Rožena moka vsebuje 14—16% dušika in 4 do 5% fosforne kisline, izdeluje se v tvornicah za klej in je izvrstno gnojilo za vinograde, v katerih učinkuje po več let. Družba ga oddaja po 580 K za 100 kg z vrečo vred.

Gnojilna štupa iz mezdre ima 8—10% dušika in je izvrstno gnojilo za travnike.

Izmed fosfornih gnojil so našim kmetovalcem najbolj znana Tomasova žlindra in superfosfat. Tomasova žlindra se izdeluje največ v Nemčiji, potem na Angleškem in v drugih severnih državah. Dandanes je ni dobiti, oziroma kar se je dobi, je za nas predraga. V popolno nadomestilo zanjo imamo kostno moko, in sicer sirovo s 30% in razklejeno s 30—33% fosforne kisline. Izdeluje se doma v tvornicah za klej. Njen učinek je izvrsten in traja po več let, kar so dokazali razni poizkusi. Če se hoče kdo prepričati o dobičkanosti kakega umetnega gnojila in napravi poskuse z njim, potem mora tudi še drugo in celo tretje leto paziti, mu li gnojena parcela ne rodi bolje tudi v tej dobi. To je treba posebno upoštevati pri gnojenju s kostno moko. Sirova kostna moka stane 460 K za 100 kg z vrečo vred.

Kostni superfosfat z 18% fosforne kisline se istotako izdeluje doma iz razklejene kostne moke ter je posebno pripraven za take rastline, pri katerih hočemo čim hitrejšega učinka, torej za žita, koruzo in posebno ajdo. Družba ga oddaja po 580 K za 100 kg z vrečo vred.

Naši kmetovalci so v zadnjih letih uvideli, da brez umetnih gnojil na svojih med vojno zanemarjenih zemljiščih ne morejo doseči onih uspehov, ki so jih imeli pred vojno. Minulo leto je pritisnila suša, ki je povzročila veliko pomanjkanje krmil; in čim slabše se živino krmi, tem slabši je tudi gnoj, nadaljnja posledica pa tudi slabši pridelek na polju. Temu se mora odpomoči samo z obilnim gnojenjem z umetnimi gnojili, ki znatno povečajo pridelke in s tem tudi dohodke posestnika.

Ne recite, da so umetna gnojila draga, saj so pridelki še dražji in vsled tega je tudi dobiček, ki ga dandanes dosežemo z gnojenjem z umetnimi gnojili, mnogo večji, nego je bil kdaj pred vojno.

Kmetovalci, gnojite torej svoja polja, travnike in vinograde z umetnimi gnojili!

Uspeh bosnapaste leta 1921.

Kmetijska družba za Slovenijo je lansko leto onim udom, ki so se za to priglasili, brezplačno oddajala bosnapasto v svrhu uvedbe poizkusov z navodilom o nje uporabi. Vsak ud, ki je prejel to sredstvo proti paležu brezplačno, se je moral zavezati, da poroča jeseni o uspehu, ki ga je imel s tem novim škropivom. V naslednjem podajamo nekaj teh poročil, ki nam pričajo, da je bosnapasta vsaj enakovredno sredstvo proti paležu (Plasmopora viticola) kakor modra galica.

Kovačič Anton, posestnik v Krški vasi: „Nekaj trt svojega vinograda v Svibnju sem škropil pri drugem in tretjem škropljenju z bosnapasto, ker je za prvo škropljenje prepozno došla. Učinek je bil isti kakor z modro galico.“

Plut Jakob, posestnik v Senušah: „Moj vinograd v nižini je bil vsako leto napaden po paležu, tudi v suhih letih. Letos pa sem škropil z bosnapasto ter je listje in grozdje ostalo popolnoma zdravo. Isto so mi izjavili štirje sosede, ki so škropili tudi s tem škropivom.“

Čužek Jakob, posestnik v Trnovski vasi v Slov. Goricah: „Škropil sem en del svojega vinograda trikrat z bosnapasto ter sem imel isti uspeh kakor z modro galico.“

Weiss Leopold, posestnik v Črnomlju: „Letos sem škropil skoraj vse svoje vinograde z bosnapasto. Vinogradi so bili posebno zeleni, brez vsake bolezni z zelo bogatim pridelkom. Sklenil sem, da bom odslej škropil edino z bosnapasto, ker se mi zdi to sredstvo boljše od modre galice. Priporočam to sredstvo vsakemu v uporabo.“

Poštrak Ludvik, posestnik v Moravcih pri Mali Nedelji: „Uspeh z bosnapasto je bil enak kakor uspeh z galico. Učinek je bil skoraj lepši, ker je listje ostalo bolj zeleno.“

Frankovič Franc, posestnik, Aržiše pri Kostanjevici: „Škropil sem en del vinograda dvakrat z bosnapasto. Grozdje je ostalo bolj zdravo kakor tam, kjer sem škropil trikrat z modro galico.“

Rozmarin Franc, posestnik pri Sv. Marku niže Ptuja: „Od Vas poslana bosnapasta me je s svojim učinkom tako prepričala, da jo bom odslej vedno uporabljal. Uspeh je bil zelo razveseljiv.“

Dvornik Ivan, vinogradnik v Krški vasi: „Svoj vinograd v Kozolcu sem škropil deloma z bosnapasto. Učinek je bil dovoljen, listje zeleno in zarod je ostal zdrav.“

Dolinšek Ivan, trsničar v Št. Ilju pri Velenju: „Poizkusno škropljenje z bosnapasto se je zelo dobro obneslo. Škropilnico je bilo treba večkrat potresti, da je ostala brozga enakomerno pomešana. Glede učinka nikakor ne zaostaja za modro galico, ter ima glede priprave mnogo prednosti pred zadnjo.“

Marinič Franc, posestnik v Radoslavcih pri Mali Nedelji: „Uspeh z bosnapasto je enak onemu z bakreno galico; ker je pa priprava škropiva enostavnejša, dam bosnapasti prednost.“

Kuštrin Martin, posestnik v Studencu Dolenjsko: „Bosnapasta je ravnotako uspešno sredstvo proti paležu kakor modra galica in učinkuje istotako na listju kakor na grozdju.“

Podgoršek Florijan, vinogradnik v Podgorju pri Globokem: „En četrt svojega vinograda sem škropil z bosnapasto, ostalo pa z modro galico. Uspeh je bil povsod enako dovoljen. Po bosnapasti škropljeni del vinograda je izgledal, kakor da sploh ne bi bil škropljen, kar se mojim sosedom ni posebno dopadlo. Ker pa je bil uspeh v jeseni isti, so se odločili, da bodo tudi oni prihodnje leto svoje vinograde škropili deloma tudi z bosnapasto.“

Kos Vincenc, posestnik v Trnovski vasi v Slov. Goricah: „Del svojega vinograda sem dvakrat škropil z bosnapasto. Obneslo se je dobro, le apna sem moral nekaj dodati, ker je bilo drugače težko razločevati škropljene trte od neškropljenih.“

Podružnica Suhor: „Bosnapasto so prejeli sledeči vinogradniki: Jelenič Stefan, D. Suhor; Tomc Fr., Bušinjavas; Ancelj Jakob, Mačkovec; Predovič Peter, Jugorje; Gršič Martin, Gor. Suhor; Kolar Matija, Jugorje. Vsi so z učinkom bosnapaste zadovoljni ter so izjavili, da jo bodo spomladi zopet naročili.“

Podružnica Dobje pri Planini: „Spodaj podpisani vinogradniki izjavljajo, da učinkuje bosnapasta proti peronospori ravnotako uspešno kakor bakrena galica.“ Sledi štirinajst podpisov. Dva uda sta škropila z bosnapasto tudi krompir, ter sta se izrazila, da je bil učinek jako dovoljen.

Vse te izjave nam potrjujejo, da je bosnapasta dobro sredstvo proti paležu in najmanj enakovredno modri galici. Velika prednost bosnapaste pa obstoja v tem, da je naprava škropiva iz nje mnogo enostavnejša kakor iz modre galice in da ostane pripravljeno škropivo dlje časa uporabljivo, ne da bi izgubilo svoje učinkovitosti. Glavna prednost bosnapaste pred bakreno galico pa tiči v ceni. Modra galica stane sedaj pri Kmetijski družbi 28 K za kg, dočim stane bosnapasta samo 14 K za kilogram.

Oenolog F. Simončič.

Stelja in gnoj iz igličevja.

Od stelje se zahteva:

1. da dobro vpije scalnico,
2. da vsebuje v dovoljni množini tri glavna rastlinska hranila, kakor kalij, dušik in fosforno kislino,
3. da daje gnoj, ki obogati zemljo na humusu ali sprstenini.

Pod gnojem razumemo steljo, prepojeno s scalnico, zmešano z blatom in bogato na bakterijah. Scalnica vsebuje mnogo več dušika kakor blato in skoraj ves kalij, kar ga je v gnoju. Z gnojem donajamo zemlji rastlinska hranila in snovi, ki se iz njih napravi humus.

Pod humusom pa razumemo rjave, črne, v vlažnem stanju mehke snovi, ki nastanejo pri gnitju in trohnenju raznih rastlinskih in živalskih odpadkov. Te snovi so po svoji kemični sestavi zelo različne, znanstveno še malo raziskane; vsrkavajo pa mnogo vlage in jo pridržujejo, povečajo razen tega površino tal in rahljajo zemljo, da ima zrak lažji dostop do nje. Posledica tega je, da se rudninske snovi v zemlji hitreje razkrajajo v rastlinska hranila. Zemlji dajejo temno barvo, ki vsrkava mnogo solnčnih žarkov, zaradi tega postane taka zemlja toplejša. To delovanje gnoja imenujemo fizikalno delovanje. Pod kemičnim delovanjem razumemo pa donajanje rastlinskih hranil v zemljo.

Za nastilj rabimo razne znane snovi, kakor so: rezana ali cela slama, listje, šota, žaganje itd. Mnogi se sekajo tudi jelkine in smrekine vejice, ki so še posute z iglicami. Kakšno nastiljno in gnojno vrednost pa ima igličevje?

1. Igličevje scalnico zelo slabo vsrkava. V primeri z ajdno slamo, ki je izmed slam najboljši nastilj, vpija igličevje na 100 gramov svoje teže za 70 g manj tekočine nego ajdova slama. Ta vsrkava 220 g, igličevje pa le 150 g. Glede vsrkavanja opazamo še mnogo večjo razliko, če primerjamo igličevje s šoto, ki lahko vpije 7 do 9 krat toliko vode, kakor je sama težka. Jasno je, da se izgubi zaradi slabega vsrkavanja igličevja mnogo več hranilnih snovi, predvsem dušika, nego pri stelji druge vrste.

2. Igličevje vsebuje trikrat manj dušika in fosforne kisline kakor slama, dočim ima kalija štirikrat več.

3. Igličevje se zelo težko in počasi razkrajja in pretvarja v sprstenino. Če naravnost gnojimo s svežim igličevjem, tedaj rastline slabše rodijo, to pa zato, ker se pri trohnenju igličevja v zemlji poleg sprstenine tvorijo tudi neke tekočine takozvane humozne kisline, ki vežejo nekatere hranilne snovi tako čvrsto nase, da jih korenine rastlin ne morejo uporabiti kot hrano.

Če se igličevje porabi za steljo, se dobi kepast, masten in mrzel gnoj, ki počasi gnije in trohni ter nima velike hranilne vrednosti. Če pri nastiljenju primešamo

igličevju dobre zemlje črnice, potem se gnojnica ne izgubi tako lahko in tak gnoj se v zemlji tudi dovolj hitro razkrajja. Najbolje pa je igličevje uporabiti za mešanec ali kompost.

Inž. Sadar.

Ljubljanski veliki semenj v letu 1922.

II. vzorčni veliki semenj se priredi v Ljubljani v letu 1922. v dnevih od 2. do 11. septembra. Velikanski uspehi razstavljalcev preteklega semnja, njih izražene želje ob zatvoritvi, kakortudi dosedanje živo zanimanje tu- in inozemstva jamči, da bo tudi toletna prirediteljev zadovoljila udeležence. Z gotovostjo pa se more že sedaj uvideti, da bo sečnanji prostor za prihodnji semenj, ki se bo moral staviti na veliko širšo podlago, dosti premajhen. Storili so se že koraki, da se bo moglo sejmišče primeroma povečati. Ljubljana je videla dalekosežni pomen te svoje prireditve, na katero je lahko ponosna in bo gotovo podpirala prireditelje v njih stremljenju vzdržati semenj tudi v letu 1922. na višku.

Danes že apeliramo na industrijce, obrtnike, veletrgovce in kmetovalce vse kraljevine, da se udeležijo semnja v kar največjem številu kot razstavljalci. Samo z rezultati svojega dela moremo imponirati svetu in najlepša prilika v to je „Ljubljanski veliki semenj“. Ta prilika pa je za pridobitne kroge, ki se udeležijo semnja kot razstavljalci še posebnega pomena, ker si ne prihranijo samo visokih stroškov za potnike, dopisovanje in iskanje odjemalcev, ampak morejo v nekaj sejmskih dneh pridobiti izlaska naročila, ki jih zaposlujejo mesece in mesece.

Koncem meseca januarja bo pričel sejmski urad, ki posluje permanentno na sejmišču ob Gosposvetski cesti, razpošiljati interesentom vabila, sejmske rede in prijavnice ter daje že sedaj vse potrebne informacije o prihodnjeletni prireditvi.

Iz konference drž. vinarskih strokovnjakov.

Po iniciativi g. poljedelskega ministra Pucelja se je vršila meseca julija l.l. v Bukovem pri Negotinu konferenca vinarskih strokovnjakov iz cele kraljevine SHS. Iz Slovenije so se konference udeležili gg.: kmetijski svetnik Bohuslav Skalič, višji vinarski nadzornik Franc Matjašič in vin. ravnatelj Anton Puklavec.

Ker se je na konferenci razpravljalo o vprašanjih, tičeših se vinarstva cele države, prinašamo tudi mi na isti sklenjene resolucije našim vinogradnikom v vednost.

1. točka dnevnega reda, ki se je predložil konferenci, se glasi: Izkustva o adaptaciji ameriških podlog in rjenih križank (hibrid), preizkušenih v posameznih pokrajinah v raznih zemljah; o njihovem zadržanju (afiniteti) napram domačim vrstam trte pri cepljenju, z ozirom na rodovitnost in trepnost trsa.

Po vsestranskem razmotrivanju tega vprašanja sklene konferenca naslednjo resolucijo:

a) Dosedanja izkustva pri obnavljanju vinogradov nam kažejo, da naj se vrši izbor najboljših podlog v prvi vrsti na podlagi praktično izvedenih preizkušenj. Izbor posameznih podlog za poedine pokrajine se prepušča, kakor dosedaj, tamošnjim strokovnjakom. Izpremembe pri izboru kake podloge so dopustne le na podlagi čim številnejših novih preizkušenj po raznih delih dotične pokrajine, določenih po iniciativi strokovnjakov. V vsakem preskuševalnem vinogradu se mora preizkusiti vsaj 5 priznanih podlog za apnene zemlje, in sicer izmed teh-le vrst: 1202, 420 A, Teleki 8 B, 41 B, Ganzin št. 1, Pécs št. 1 in 1 R.

b) V zvezi z navedenim je potrebno, da se po vseh pokrajnih izvede kartiranje vinogradskih okolišev ter za to dovoli potrebna sredstva.

c) Za manj apnene zemlje se bode tudi nadalje postopalo po dosedanjih izkušnjah; preizkušavale pa se bodo tudi vrste podlog, ki se tudi po drugih pokrajinah dobro drže. Za preizkušnje je rabiti po največ: riparijo Portalis, rupestris du Lôt, 3309, rup. Goethe št. 9, 1616 in riparijo rupestris Schwarzmann.

d) Strokovnjaki morajo redno zasledovati vprašanje direktno rodečih križank (direktnih producentov), a od strani države se mora skrbeti, da se razmnoževanje dosedaj razširjenih vrst direktno rodečih križank, ki ogrožajo sloves naših vin, nadalje onemogoči."

II. točka se glasi: Izkustva o raznih načinih cepljenja z ozirom na procent zarastkov in podatki o proizvodnji cepljenk v vsaki pokrajini.

Resolucija: „a) Cepljenje naj se tudi nadalje izvaja v zrelem in zelenem stanju rozge, kakor je to mogoče z ozirom na podnebne, gospodarske in zemljiške prilike. Za proizvodnjo na malo in vršenje iste od vinogradnikov samih s pomočjo domačih ljudi, je treba dati — ako to klimatske razmere dopuščajo — prdnost cepljenju na zeleno. Kadar se gre za proizvajanje cepljenk na veliko ali za državno akcijo, osobito v novih predelih države, se bolje priporočuje cepljenje na suho in stratifikacija.

b) Za osiguranje čimvečjega procenta zarastkov pri cepljenju, ozirom v korenitve pri običajnem sajenju sploh, je treba skrbeti, da se pridelava dovršeno zrela loza. Zaraditega bo nove trtne matičnjake zasajati bolj na jugu države.

(Dalje prih.)

KMET. ŠOLSKI VESTNIK.

Kmetijsko-nadaljevalni tečaj v Orli vasi pri Braslovčah.
Dne 3. nov. 1921. se je v tej vasi ustanovil „Kmetijski in gospodinjinski nadaljevalni tečaj“, ki ga vodita g. naučitelj Rad o Mejovšek in gđc. učiteljica Anica Brišnik. Kmetijski tečaj obiskuje 18 mladeničev, ki se poučujejo v kmetijskem pisju, računovodstvu, rastlinarstvu, kmetijskem gospodarstvu in zadružništvu. — Gospodinjiski nadaljevalni tečaj poseča 20 mladenk, ki imajo kot učno snov sledeče predmete: gospodinjisko spisje in računovodstvo, ženska ročna dela, kuhanje in šivanje. — Pouk se vrši dvakrat na teden. Tečaj bo štel dva letnika. — Zelo hvalevredno je od teh učiteljskih moči, da sta se podvrgli tako hvaležni nalogi poučevati kmetsko mladino o predmetih, katerih znanje jim je tako potrebno. Ta vzgled naj bodri tudi ostalo učiteljstvo po deželi, posebno ono, ki je obiskovalo počitniške tečaje iz kmetijstva na kmetijski šoli na Grmu in iz gospodinjstva na kmetijsko-gospodinjinski šoli Kmetijske družbe v Ljubljani, da se tudi do oprime tega nad vse hvalevrednega dela med našim kmetskim ljudstvom. Saj v ta namen so se vršili ti tečaji. Za njih trud jim bo narod gotovo zelo hvaležen.

NOVE NAREDBE.

Izvoz vina. Glasom naredbe ministrstva za promet morajo od 1. januarja t. l. dalje vse železniške direkcije v naši državi sprejemati vse transporte vina, namenjenega za izvoz, s 50% popustom.

Izvoz deteljnega semena iz Nemške Avstrije. Dovoljenja za izvoz deteljnega semena iz Nemške Avstrije izdaja samo „Zentralstelle für Ein- und Durchfuhrbewilligungen“ na Dunaju I. Johannesgasse 5. Za izvoz ni treba plačati posebnih pristojbin. Uvoz omenjenih semen v Jugoslavijo je po postavki 31., točka 4., carine prost; uvoz se pa dovoljuje le pod pogojem, če strokovna preiskava dožene, da je dotično seme čisto.

Pobiranje takse od vozil. Delegacija ministrstva financ objavlja: Do 30. januarja t. l. je občinskim uradom prijaviti vsa

taksi podvržena vozila: avtomobile, fijakarske vozove in druga vozila. Pri tem je treba podati za vsako vozilo posebno prijavo, ki mora biti kolekovana. Do 15. februarja mora biti taksa poravnana. Zamudniki plačajo kazen. Vseh taks so prosta navadna kmetska vozila, ki služijo izključno potrebi lastnikov, vsled česar jih ni treba prijaviti.

Pristojbina za ribarske knjižice. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo, je s 1. januarjem t. l. zvišal pristojbino za ribarske knjižice, veljavne na ozemlju bivše kronovine Kranjske, na 25 dinarjev. Kolekovina znaša po tarifnih postavkah 3. in 4. člena 10. začasnega zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921., Ur. l. št. 259., 5 dinarjev.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa vprašanja, ki dobajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na urednišvo „Kmet. ovaica“ se odgovarja pisnimim potem, če je vprašanju priložena znamka za odgovor. Vsa vprašanja brez podpisa ali samo z začimimi črkami in brez navedbe naslova se vržejo v koš. — Odgovori na kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki so splošno poučni, se uvrste med „Vprašanja in odgovore“. Pri tem se pa nikakor ne nase vprašalčevega imena, ampak vedno je pričetne črke imena in kraja. Kdurno se v vsaki številki odgovor je na ona vprašanja, ki so prišla vsaj 10 dni pred izdajo lista; na poznejše doša vprašanja se odgovori v prihodnji številki. — Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora svöjemu pisnu priložiti za odgovor 2 dinarja, lahko tudi v znakah. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se v „Kmet. ovaicu“ ne odgovarja, ampak le pisмено, če so pisnu priloženi 3 dinarji. To veča zasli za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti urednišvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jansiva.

Uredništvo.

Vprašanje 1. Imam travnik, nekoliko brežnat, zemlja je težka (modrikasta ilovica), ki je močno poraščen z mahom. Travnik obsega 1½ hektarja površine. **Kako pognojim z malo m zamarnjen travnik z umetnimi gnojili?** Kakšno množino teh naj potrosim? (F. L. v P.)

Odgovor: Travnik, 1½ ha velik, pognojite s 300 kg kajnita in 250 kg kostne moke, potem ga dobro prebranjate s travniško brano. Mah se mora pograbit in vreči na kompost ali pa sežgati. Mnogo koristi tudi, ako se potrosi po takem travniku lesni pepel. Ker ta travnik najbrže ni bil že dolgo pognojen, bo zelo ugodno učinkoval tudi apnov dušik, ki ga potrosite do 80 kg na gorenjo ploskev. Če pa imate dovolj gnojnice na razpolaganje, potem navozite rajše to na travnik in v tem slučaju apnov dušik seveda odpade.

Vprašanje 2. V zalogi imamo še 200 kg apnovoga dušika, ki smo ga kupili v decembru l. 1920. **Vreče so čititi od zunaj popolnoma trde. Ali izgubi zaležani apnov dušik na gnojilni vrednosti?** (K. N. Z. v Š.)

Odgovor: Apnov dušik je kemična spojina apna s cijanamidom, a ta je zopet ožja spojina ogljika z dušikom. Ako deluje na apnov dušik vodna para, ki se nahaja v vlažnem zraku, se raztopi oni del spojine, ki vsebuje dušik, pri tem se pa izločuje ogljikovokislo apno. Razen vlage deluje tudi zrak, ki vsebuje več ali manj ogljikove kisline, tedaj se gašeno apno izpremeni v apnenec, tvori se razen tega amoniak, s katerim izgine dušik v zrak. Ako je apnov dušik hranjen na suhem prostoru, ne izgubi nič na gnojilni vrednosti. Ako je pa v vlažnem prostoru in pride v dotiko z zrakom, tedaj izgublja dušik, tvori se apnenec, gnojilo postane trdo. Apnov dušik se hrani dandanes v vrečah. Vlaga in zrak ne delujeta globoko v vrečo, temveč le na zunanji plasti. Omenjeni kemični procesi se dogajajo torej v zunanji plasti. Iz teh plasti se izgubi dušik in se napravi trda plast apnenca. Ta trda plast pa ne prepušča ne zraka in ne vlage, štiti torej notranje gnojilo, ki ostane nezremenjeno in ohrani svojo gnojilno vrednost. To so dokazali preizkusi. **Vaš apnov dušik ni torej ničesar izgubil na gnojilni vrednosti in je še vedno uporaben.**

Inž. Sadar.

Vprašanje 3. Imam nekaj stotov neugašenega apna, ki mi je razpadlo v prah. **Prosim pojasnila, kako najbolje uporabim apno kot gnojilo?** (K. R. v P.)

Odgovor: Neugašeno pa razpadlo apno uporabite najuspešneje kot gnojilo na močvirnatih travnikih. To apno raz-

trosite po zemljišču in potem prebranjate travnik, da se apno zmeša z zemljo. Apno ima to lastnost, da nevtralizira zemeljske kisline in pospešuje razkrajanje hranilnih snovi v zemlji. Tudi v vinogradu bo dobro učinkovalo, če tam zemlja ni preveč lapornata. Če so njive ilovnate, se istotako izkažejo hvalne za gnojenje z apnom. Vendar mislimo, da boste imeli največ koristi na travniku, če ga poštopate z apnom.

Vprašanje 4. Vsled velikega pomanjkanja krmil sem po nasvetu sosedja spravljaj odpadlo listje jabolčnih dreves, ki ga hočem z drugo krmo vred pokladati govedi. **Ali je pokladanje jabolčnega listja škodljivo že zelo brejim ali doječim kravam?** Na kakšen način in v kakšni meri se naj to poklada? (A. S. v L.)

Odgovor: Jabolčno listje, kakor listje večine listnatega drevja, vsebuje, dokler je še sveže in mlado, to je približno julija, avgusta meseca, precejšnjo množino lahko prebavnih beljakovin in škroba odnosno ogljikovih vodenov. Jeseni pa, ko samoodsebe odpade z drevja, so se beljakovine povečini pcvlekle v leš in korenine, medtem ko se je škrob večinoma izpremenil v težko prebavne ogljikove vodane, kakor so: celuloza ali staničnina, lignin ali lesnina in pentozani. V takem stanju listje ni več tako lahko prebavno, kakor ono, ki smo ga odtrgali z drevesa meseca avgusta, in seveda tudi ne več tako redilno. Vsled tega služi le, da se govedi napolni želodec, ne da bi veliko hasnilo za prehrano telesa. Od tega tudi kmečki izrek, „da listje kravam mleko pije.“ Drugače je z vejevnikiki, ki smo si jih napravili meseca avgusta. Ti nudijo živini zadostno lahko prebavnih hranil in so prav točni, kar se je dognalo s poskusi. Če boste torej krmili to odpadlo listje, bo uspeh krmiljenja približno isti, kakor s slabo slamo. Nekaj boljši uspeh dosežete, če to listje poparite z vrelo vodo. Visoko brejim kravam pa ga nikar ne pokladajte, ker bodo teleta slabo izpadla. Tudi doječe krave se ne bodo izkazale po takem krmiljenju z večjo množino mleka. Če jim pa na vsak način morate pokladati tako krmo, potem pa storite to le v manjši množini.

Vprašanje 5. Imam nanovo zgrajen svinjak, ki ima lesene oddelke. Ima pa to napako, da so pozimi vse stene mokre. Svinjak je zidan z opeko, ki je vložena po dolgem. Ali priporočate, da se napravi še ena tanka stena in da se prostor med obema založi z žaganjem, kakor sem to čital v knjigi „Sosedja Razumnika prasičereja“? **Kako se pravilno zida svinjak?** (F. K. v B.)

Odgovor: Da nameravate zraven ozke stene svinjaka napraviti še eno in med obema izpolniti prostor z žaganjem, je popolnoma pravilno. Na ta način dosežete, da bo svinjak topel in suh. Žaganje je slab prevajalec toplote, vsled tega zunanji mraz ne bo mogel v svinjak in toplota, ki jo povzročajo prasiči, ne iz njega. Mokrota na oknih in stenah v svinjaku nastane namreč iz vodne pare, ki v tem prostoru izpuheteva iz vlage in se zopet zgosti v vodo ob mrzlih stenah in oknih. Preveliko množino vodne pare pa izvodite iz svinjaka potem vzdušnikov.

KMETIJSKE NOVICE

† **Baron Friderik Rechbach**, graščak na Krumperku (Zaboršt), dolgoletni glavni odbornik bivše c. kr. kmet. družbe in potem Slov. kmet. družbe je po dolgi mukepolni bolezni umrl 19. decembra 1921. Rajnik se je zlasti v zadnjih letih svojega življenja zelo bigal za umno kmetijstvo ter je bil marljiv sotrudnik Kmetijske družbe. Bodí mu ohranjen hvaležen spomin!

Semenj za kožuhovino v Ljubljani se bo vršil v ponedeljek, 23. januarja t. l., in sicer v javnih skladiščih družbe „Balkan“, Dunajska cesta 33. Ta družba prevzema tudi sama prodajo teh kož od onih lastnikov, ki bi se jim ne izplačalo zaradi malega števila kož priti ta dan v Ljubljano. Natančna pojasnila daje družba „Balkan“ v Ljubljani.

Vinska razstava in vinski semenj v Beogradu. Spomladi tega leta priredi Srpsko Poljoprivredno Društvo razstavo vin in vinski semenj v Beogradu, na kateri se naj vse naše pokrajine izkažejo s svojimi pridelki. Tudi Slovenija mora biti zastopana na tej prireditvi. Pozivljamo vse one činitelje, ki jim je na tem ležeče, da zaslovi slovenska vinska kapljica tudi v naši prestolnici, da se pravočasno pobrigajo za udeležbo na tej razstavi.

Alkoholna statistika Slovenije za leto 1921. V Sloveniji je 6026 gostilničarskih koncesij. V tem letu se je uknilo 570 koncesij, in sicer 47 kazensko, 11 trajno in 512 iz drugih vzrokov. Nanovo je bilo podeljenih 217 gostilniških koncesij. Število gostilen v Sloveniji se je torej zmanjšalo za 353. Na 185 oseb pride ena gostilna in na 308 oseb ena žganjarna. Skupno se je izpilo 170.000 hl piva, 270.790 hl vina, 73.664 hl sadjevca in 4200 hl sadnega žganja v skupni vrednosti 1.405.100.000 K ali skoro poldruga milijardo. Vsak človek v Sloveniji je zapil torej 1312 K. Pri tem pa seveda ni všeto žganje, ki ga izdelujejo žganjarne, vino, uvoženo iz tujine in vino, ki ni bilo prijavljeno in ki se je navadno izpilo doma. Brezalkoholnih gostilen je bilo 56. Za boj proti alkoholizmu se je pri oddelku za socialno skrbstvo osnoval poseben protialkoholni svet.

Poljoprivredni Glasnik. V Novem Sadu je s tem letom začel izhajati Poljoprivredni Glasnik, t. j. Kmetijski Glasnik, ki si je stavil nalogo baviti se z vsemi kmetijskimi vprašanji. Med temi osobito s produkcijo, z izvozom naših pridelkov, s kmetijsko industrijo in trgovino, z agrarno reformo itd. List ima tudi lepe slike, kakor nam kaže prva številka, ki je poslana na ogled raznim kmetijskim činiteljem. Po svojem programu obeta postati ta list največji kmetijsko-ekonomski strokovni list v Jugoslaviji, ki se bo boril za napredek kmetijstva pa tudi za razvoj kmetijske industrije in trgovine. List se tiska v srbsko-hrvatskem jeziku, v cirilici in latinici v tiskarni „Zastava“ d. d. v Novem Sadu. Urednik mu je dr. Emil Popović Pečija. Izhaja dvakrat na mesec. Naročnina znaša za četrletje 25 dinarjev, za polletje 50 in za vse leto 100 din. Uredništvo in administracija: Novi Sad, Petra Zrinjskoga ulica št. 2. Z veseljem beležimo začetek delovanja tega lista in ga pozdravljamo kot sovrstnika in sodelovalca na polju kmetijstva. Priporočamo ga tudi v naročitev vsem onim, ki jim je mar napredek kmetijstva in se zanimajo za uspeh te veje našega narodnega gospodarstva.

Železniške pristojbine so se s 1. januarjem t. l. zopet podražile, in sicer so se tarife za prevoz potnikov zvišali za 15 odstotkov, tarife za prevoz blaga pa za 10 odstotkov. Tarife za vino, ki se izvažajo iz naše države, so se pa znižale za 50 odstotkov.

Osemdesetletnica Hrvatsko-slavonskega Gospodarskega društva v Zagrebu. Dne 24. nov. 1841. l. se je v Zagrebu vršilo zborovanje, ki ga je sklical nadškof Jurij Haulik v svrhu, da se osnuje Gospodarsko društvo. Za vstop v to društvo je pcvzal vse one osebe, ki se zanimajo za napredek v kmetijstvu in ki jim leži blagor naroda na srcu. To društvo je bilo zasnovano na približno isti podlagi, kakor je bila tedanja Kmetijska družba kranjska: v odboru je namreč bila samo gospoda, ki je imela malo stikov s kmetom, ki je bil tedaj še v robstvu. Prvi predsednik tega društva je bil nadškof Jurij Haulik, podpredsednika zapovedujoči general v Zagrebu Laval grof Nugent in vrhovni župan Nikola pl. Zdenčaj-Zaroničgradski, ter tajnika stotnik Dragotin pl. Klinggraff in odvetnik Dragotin Rakovac. To predsedništvo je potrdil tedanji cesar.

Celotno delovanje Gospodarskega društva v tej dobi je bilo navezano samo na gospodo in tako vidimo med člani društva same grofe, barone, duhovnike, častnike in visoke uradnike. Med to gospodo in med kmetom ni bilo tedaj še nikake vezi, kajti kmet je bil tedaj le rob in sluga, ki je moral delati to, kar mu je ukazoval njegov gospodar. Ko se je pozneje

kmet osvobodil, je postal sicer prost, ni pa imel one izobrazbe, da bi mogel uspešno delovati v takem društvu. Zaraditega vidimo to društvo še dolgo let v rokah same gospode. Vsled tega se je vso to dobo do konci minulega stoletja omejilo napredovanje kmetijstva le na veleposestva. Šele konci devetdesetih let se je to društvo pričelo zanimati tudi za kmetovalce in je zanje pričelo nabavljati stroje, umetna gnojila, plemensko živino, semena itd.

Delovanje društva se je popolnoma izpremenilo šele leta 1905., ko so v njen krog stopile sveže sile. Med temi je treba posebno povdarii tedanjega in še današnjega predsednika Miroslava grofa Kulmerja, tajnika dr. Franjo Poljaka in urednika „Gospodarskega lista“ dr. Milana Krištofa. Na občnem zboru 21. marca 1907. leta se je društvo preustrojilo v zadrugo in se protokoliralo pod imenom „Hrvatsko-slavonsko Gospodarsko društvo kot osrednja zadruga“ v Zagrebu. S tem se je pa tudi društvo izpremenilo v zadržno zvezo in njene podružnice po deželi v zadruge. S tem činom je zavel v društvo svež duh in pričelo se je delovanje na kmetijskem polju na Hrvatskem in v Slavoniji, kakor ga ne izkazuje nobeno drugo društvo in ne zadruga v teh deželah. Delovanje tega društva v vojnem času je bilo za Hrvatsko posebno hvaležno, ker je dobilo nalogo, da ono dobavlja živino za vojno, kar je društvo izvrševalo le potom prostega nakupa. S tem je za Hrvatsko odpadla vsa rekvizicija živine, pod katero je toliko trpela Slovenija. Posledica tega je bila, da je Hrvatska po vojni imela več živine nego pred vojno.

Po preustrojitvi društva v Zagrebu leta 1907. se je ves napredek v kmetijstvu razvijal v smeri osvoboditve kmeta od gospode. K društvu je pristopalo veliko število kmetov, ki so hoteli imeti tudi odločilno besedo pri delovanju društva za napredek na kmetijskem polju. Tako najdemo v današnjem upravnem odboru izmed 24 odbornikov 12 kmetov. To pa nikakor ne pomenja, da se hočejo kmetije popolnoma ločiti od na kmetijskem polju naobraženih ljudi, ampak da z njimi sodelujejo pri zboljšanju blagostanja kmečkega stanu. Kar je naša Kmetijska družba za Slovenijo, to je Gospodarsko društvo za Hrvatsko in Slavonijo.

K osemdesetletnici uspešnega delovanja na kmetijskem polju pa moramo bratskemu Gospodarskemu društvu najiskrenejše čestitati z željo, da tudi nadalje vrši to svojo nalogo za napredek kmetijstva v svojem delokrogu, za povzdigo gospodarstva cele naše države in za zboljšanje blagostanja našega kmeta.

URADNE VESTI.

Popravek. V zadnji številki lanskega „Kmetovalca“ na str. 236. se je urinila neljuba pomota. Naslov poročila „Ministrski svet“ se mora glasiti „Kmetijski svet“.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

Opomba: Opozarjajo se načelničtva, da pravočasno pošljejo vabila in spored občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu. Vabila je poslati najmanj 10 dni pred izidom „Kmetovalca“.

Za volitev podružničnih zastopnikov za družbeni občni zbor je merodajen § 31., točka 6., po kateri se število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. Če se pa družbeni občni zbor skliče pred 31. marcem, tedaj je merodajno število udov, ki so plačali svojo udnino do dneva, ko se je ta občni zbor sklical. Volitev delegatov pri tistih podružnicah, pri katerih niso še vsi udje plačali udnine do podružničnega zbora, ki se vrši pred 31. marcem, je torej brez pomena.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Bloke, v nedeljo, 29. januarja 1922., ob treh popoldne v novi šoli (1. razred) v Novi vasi;

Stara cesta, v nedeljo, 22. januarja 1922., ob dveh popoldne v šoli;

Škofja Loka, v nedeljo, 22. januarja 1922., ob enajstih dopoldne v ljudski šoli;

Verželj, v nedeljo, 22. januarja 1922., ob devetih zjutraj v prostorih g. Alojzija Seršena!

Zakot, na praznik, 2. februarja 1922., ob osmih zjutraj v gostilni Franca Pečnika v Brežicah;

Šmartno pri Litiji, v nedeljo, 5. februarja 1922., ob poltrem popoldne v „Društvenem domu“.

SPORED:

1. Točke 2.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Boh. Bistrica, v nedeljo, 5. februarja 1922., ob treh popoldne v prostorih g. Arha;

Boh. Srednja vas, v nedeljo, 22. januarja 1922., ob treh popoldne v občinskem domu;

Domžale, na praznik, 2. februarja 1922., ob navadnem času in na običajnem prostoru;

Ježica, v nedeljo, 29. januarja 1922., ob treh popoldne v društveni dvorani;

Mavčiči, v nedeljo, 22. januarja 1922., po deveti maši v „Društvenem domu“;

Mošnje pri Radovljici, v nedeljo, 29. januarja 1922., po prvi maši v stari šoli;

Polenšak, v nedeljo, 22. januarja 1922., po maši v šoli;

Stražiče pri Kranju, v nedeljo, 22. januarja 1922., ob treh popoldne v stari šoli;

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, v nedeljo, 5. februarja 1922., po rani maši v šoli;

Šmarjeta ob Pesnici, v nedeljo, 29. januarja 1922., po pozni službi božji v šoli;

Št. Vid pri Ljubljani, v nedeljo, 29. januarja 1922., ob treh popoldne v prostorih pri Žibertu na Trati;

Tomišelj, v nedeljo, 29. januarja 1922., ob desetih dopoldne v šoli;

Zagorje ob Savi, v nedeljo, 22. januarja 1922., ob osmih zjutraj pri g. Tomo Koprivcu;

Zgornja Šiška, na praznik, 2. februarja 1922., ob dveh popoldne v prostorih tač. podr. načelnika;

Semič, v nedeljo, 12. februarja 1922., ob osmih zjutraj v šoli;

Duplje, na praznik, 2. februarja 1922., ob treh popoldne v šoli;

Teharje, v nedeljo, 29. januarja 1922., zjutraj po prvem cerkvenem opravilu v društvenih prostorih.

DRUŽBENE VESTI.

Prvo številko „Kmetovalca“ pošljemo vsem dosedanjim prejemnikom, drugo številko po brez izjeme samo onim, ki do tistega časa plačajo udnino, odnosno naročnino.

Udnina odnosno naročnina za leto 1922. se je morala zvišati na 10 dinarjev (ozir. 40 kron), ker so se stroški za tisk, papir, poštnino, odpremo in za druge izdatke tekom leta izredno zvišali. Navzlic tej naročnini družbi ne bo mogoče kriti vseh stroškov in bo morala tudi letos, kakor prejšnja leta, kriti izgubo iz lastnega premoženja. V primeri s cenami drugih listov je naročnina „Kmetovalca“ naravnost smešno nizka. Razentega smejo delovne podružnice pridržati od nabrane udnine vsakega uda po 2:50 din. (10 K), kar še bolj obremeni družbeni račun pri svojem listu. Za inozemstvo je naročnina „Kmetovalca“ določena na 15 din. (60 K).

Vsakega dosedanjega uda, odnosno naročnika prosimo, da tudi v novem letu ostane zvest

družbi ter naj skuša pridobiti tudi druge sosedje, posebno kmetovalce, da pristopijo kot udje Kmetijske družbe. Ta prošnja se ne stavlja iz dobičkaželjnosti, kajti čim več udov družba ima, tem več bo morala doplačati za tisk „Kmetovalca“. Edino zaradi ugleda družbe same je izredno važno, da je ta edino kmetijska strokovna korporacija v Sloveniji čim močnejša. Vsaka slovenska kmetijska hiša bi morala imeti „Kmetovalca“ na mizi!

Načelnništva podružnic prosimo, da nam čimprej določijo zbrano udnino, drugače se zadržuje razpošiljanje „Kmetovalca“ za leto 1922. Opozarjamo tudi načelnništva, da za ude, za katere načelnništvo samo ne pobere udnine, ne bomo mogli podružnici vrniti polni prispevek 2.50 din. (10 K), ker imamo prevelike stroške s poštnino.

Nabiralne pole za udnino za l. 1922. smo doposlali vsem podružnicam. Vsak ud mora torej plačati udnino pri načelništvu (blagajniku ali tajniku) tiste podružnice, v katere delokrog spada. Vsako načelnništvo je primorano, da ga sprejme kot uda in prevzame udnino, ki jo potem skupno z nabiralno polo dopošlje družbi.

V nabiralnih polah naj bodo naslovi udov natančno in razločno vpisani ter pri vsakem navedena tudi pošta, kajti ti naslovi se natisnejo za pošiljanje „Kmetovalca“ za vse leto naprej ter jih je med letom nemogoče popravljati in izpreminjati.

Udom, ki niso uvrščeni v kako podružnico, smo razposlali terjalna pisma, da lahko vsak svojo udnino nakaže pri najbližjem poštnem uradu. Udom podružnic ne bomo poslali terjalnih pisem, ker to preveč stane.

Kazalo za „Kmetovalca“ 1921. l. je sestavljeno in bo kmalu dotiskano. Ker pa ogromna večina prejemnikov lista ne hrani in jim je torej kazalo nepotrebno, se bo to naknadno doposlalo le tistim, ki ga izrecno zahtevajo. Kdor ga torej želi imeti, naj to javi po dopisnici, nakar se mu ga dopošlje, ali si ga pa pride sam iskat v uradne prostore Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Vsaka želja na poseben list. Vse ude Kmetijske družbe, ki se v raznih zadevah obračajo na družbo, nujno prosimo, naj po možnosti vsako željo napišejo na poseben list in vsak list razločno podpisajo in natančno navedejo bivališče in pošto, kajti vsak družbeni uradnik ima odrejeno mu delo. Na enem in istem listu pisane razne prošnje, vprašanja, naročila na gospodarske potrebščine, naročila na drevje itd. provzročajo precejšnje težkoče, zamude in zmešnjave.

Prosimo, da se to primerno upošteva!

Ob pobiranju naročil na kmetijske potrebščine naj imajo načelnništva vedno pred očmi, da tudi Kmetijska družba z ozirom na sedanje splošne gospodarske prilike ne more vselej držati tistih cen, ki so objavljene v listu, kajti cene se tako hitro izpreminjajo, da že niso več veljavne, ko list pride do naročnikov. Tvornice so v zadnjem času kar čez noč znatno zvišale cene n. pr. za superfosfat, dušik, kalij, krmiča itd., vendar pa je Kmetijska družba vselej po možnosti upoštevala dohajajoče naročbe še po starih cenah, kar pa seveda brez preobčutnih denarnih žrtev zanjo ne bo vedno mogoče. Zato naj se udom objavljene cene sicer naznanijo z izrecno pripombo, da se bo skupno naročilo izvršilo le neobvezno z družbo in da se bo razdelila pošiljatev na podlagi skupnega računa, ki ga družba za vsako pošiljatev pošlje načelništvu podružnice. Kupnino je vselej takoj vplačati na položnico, račun 10712. poš-

tega čekovnega urada, ali pa pošlje družba potrebščine po povzetju.

Pošne pristojbine.

Za pisma do 20 gramov teže: 50 para (2 K), za vsakih nadaljnjih 20 gramov po 25 para (1 K).

Za dopisnice in razglednice: 25 para (1 K).

Za tiskovine: za vsakih 50 gramov po 10 para (40 vin.).

Postranske pristojbine:

Priporočeno (ali vpisano) razen poštnine še: 1 din. (4 K).

Ekspresno (ali nujno) razen poštnine še 1 din. (4 K).

Opozarjajo se vsi udje, naročniki, načelnništva podružnic, da natančno vpoštevajo te pošne predpise, kajti Kmetijska družba načelno odklanja sprejem vseh nefrankiranih ali nezadostno frankiranih poštnih pošiljatev.

Oddaja sadnega drevja.

Družbeni udje, ki žele to pomlad iz družbene drevnice naročiti sadno drevje, naj svoje naročitve pri- glase potom svojih kmetijskih podružnic. Oni udje pa, ki niso uvrščeni v kako podružnico, naj naročijo drevje ustno ali pismeno naravnost v družbeni pisarni v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. Pri vsaki naročitvi je natančno navesti naslov, pošto in zadnjo železniško postajo.

Z ozirom na malo število razpoložljivih dreves se posameznikom ne bo dodelilo več kakor 100 dreves. Ker so prevozni stroški po železnici zelo visoki, se nobena pošiljatev ne bo izvršila, ki ne obsega najmanj 20 drevesc. Pri prevzemu v drevnici se bodo oddajale tudi manjše množine.

Kmetijska družba ima v svoji drevnici večinoma le visokodebelnato drevje, in sicer samo jabolka in nekaj češpelj, v manjši množini tudi nekaj pritličnih jablan in hrušek.

Hrušek, češenj, orčhov, kostanjev, ter gozdnih sadik in divjakov družba nima v zalogi.

Ker je množina posameznih plemen in vrst sadnega drevja omejena, si družba pridržuje pravico naročeno vrsto sadnega drevja po svoji previdnosti nadomestiti z drugo.

Družba je opustila svojo drevnico v Šiški, ter bo iz nje oddala vsa ostala drevesca (jablane), ki pa nikakor niso prvovrstna in tudi ne mnogoštevila; na to se naročniki že sedaj opozarjajo, da se ne bodo pozneje ob prejemu blaga pritoževali čez morebitno slabšo kakovost ali šibkejša drevesa. To je tudi vzrok, da je družba določila za to sadno drevje tako nizke cene, in sicer stane:

Visokodebelnate jablane I. odbira 4 din. (16 K).

„ „ „ III. „ 3 din. (12 K).

„ „ „ II. „ 2 din. (8 K).

„ češplje I. vrste 6 din. (24 K).

„Pritlikavci“ 8 din. (32 K).

Te cene veljajo brez zavoja in se ta posebej zaračunaj.

Na naročitve onih, ki niso plačali udnine, se ne bo oziralo. Drevje, ki ga udje osebno prevzamejo v družbeni drevnici, se bo oddajalo sredi marca t. l., če bo ugodno vreme.

Naročila na sadno drevje je družbi sporočiti najkasneje do 15. februarja t. l.

Morebitne izpremembe o oddaji se razglase v „Kmetovalcu“.

Kmetijska družba za Slovenijo.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 3 0 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 75 D, na 1/12 strani 50 D, na 1/24 strani 25 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par., najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnikova naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 1. Ljubljana, 15. januarja 1922. Letnik XXXIX.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Seme krmilne pese, pristno severonemško blago, rdečo in rumeno mamutovko ali ekendorfovko po 6 Din kg, Oberndorfer in Leutewitzer po 7 Din kg.

Semenska trava. Družba bo oddajala svojim udom dobre semenske trave iz Nemčije in Amerike. Sedaj se je družbi posrečilo nakupiti vagon semena deset raznih zlahtnih trav in obljubljenost je, da prejme pošiljatev preko Hamburga še pravčasno do setve. Že sedaj sprejema družba od udov prijave in bo naročitev točno izvršila, v kolikor bo omenjena množina pač zadoščala zahtevam.

V zalogi bodo naslednje vrste:

rumena detelja	8.—	Din za kg
bela detelja	15.—	„ „ „
travniška bilnica	12.50	„ „ „
brezpredenični mačji rep	14.—	„ „ „
pasja trava	20.—	„ „ „
angleška ljulika, 844	9.—	„ „ „
angleška ljulika, 843	12.—	„ „ „
laška ljulika	11.—	„ „ „
prvovrstna travniška mešanica	7.—	„ „ „

Umetna gnojila:

Apneni dušik z 19% dušika, z oljem prepariran, po 140 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 80 kg.

Gnojilna štupa iz mezdre, je pošla.

Kajnit z 12—15% kalija, v vrečah po 100 kg 50 Din.

Kostni superfosfat z 18% fosf. kisline po 150 Din sto kilogramov z vrečami.

Rožena gnojilna moka. To gnojilo vsebuje 14-16 odstotkov dušika in 4 do 5 odstotkov fosforove kisline in je torej gnojilo prištetih med visokovredne vrste. Stane 180 Din sto kilogramov z vrečami vred.

Razklejana kostna moka z 30—33% fosforove kisline je razprodana.

Rudninski superfosfat s ca 16% fosforove kisline po 130 Din za 100 kg.

Surova kostna moka z 30% fosf. kisline, po 130 Din za 100 kg v vrečah.

Krmila:

Lanene tropine z 38—42% beljakovin in maščobe so zopet v zalogi po 2.50 Din za kilogram.

Lanene tropine v kolačih je Kmetijska družba že prejela. Cena je 2.40 Din za 1 kg z vrečami vred.

Ogrščine cele tropine (rapsove tropine) po 2.10 Din brez vreč. Te tropine v kolačih imajo enako redilno vrednost kakor lanene tropine. Zmlete ogrščine tropine se tudi dobijo in stanejo 2.20 Din za kilogram.

Otrobi in žitna moka za krmiljenje. Družba je prejela iz Bačke dobre pšenične otrobe, ki jim je cena 1.90 Din za en kilogram franko Ljubljana z vrečami vred. Tudi par vagonov žitne moke za krmo iz Bačke je došlo, ki stane 2.30 Din za 1 kg franko Ljubljana z vrečami vred. Vreče po 60 kg. Priporočamo udom nakup, ker je zaloga pičila.

Poklajno apno vsebuje 38% fosforove kisline od koje je 80% raztopljive, je zopet v zalogi. Tega prvovrstnega krmilnega apna iz kosti pri nas dolgo let ni bilo dobiti, dočim so udje močno zanj povpraševali. Cena poklajnemu apnu je v izvornih vrečah, težkih 80 kg po 4.75 Din kilogram, v manjših množinah po 5 Din kilogram. Za manjše pošiljateve na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 28 K za poštino, zavoj, vozni list itd. Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. Opozarjamo, da je poklajno apno nujno potreben dodatek h krmlu, ker krmila nimajo dovolj rudninskih snovi: zlasti fosforove kisline, in da precipitiranega poklajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi, a dragimi redilnimi štupami za živino.

Ribja moka. Kmetijska družba bo imela kmalu v zalogi priljubljeno ribjo moko, ki je izborno močno krnilo za prasiče in perutnino in ki je oddala družba pred vojno vsako leto svojim udom mnogo vagonov. Pri ribji moki, ki naj bo primerna za krmljenje, je najvažnejše, da zanesljivo nima v sebi preveč toščobe in tudi ne preveč soli. Taka ribja moka vsebuje 50—60% beljakovin, 20—30% fosforokislega apna, le 1 do 2% toščobe in največ 3% soli. Povprečno vsebuje norveška ribja moka le po 2 odstotka soli, je torej absolutno ravna na soli, kar je zlasti važno pri reji mladih prasičev, ki je sol zanje zelo škodljiva. Cena ribji moki bo pri odjemu 100 kg v originalni vreči 8 Din za kg, na drobno 8*50 Din za kg. Opozorjamo na strokovni spis glede uporabe in učinka ribje moke, ki je izšel kot št. 41 Gospodarskih navodil.

Riževi otrobi, vsebujejo 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1:90 Din za 1 kg z vrečami

Siva morska sol. Uprava monopola nakazala je Kmetijski družbi nekaj vagonov sive morske soli iz otoka Paga. Cena tej soli bo 1:60 Din za kg vstevši vreče. Vreče so po 50 kg. Ta sol ni denaturirana in je tedaj porabna tudi kot jedilna sol. Dospela bo koncem januarja in se prijave neobvezno sprejemajo.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Bakrena pasta (Bosnapasta) 3:50 Din za kg v čebrih po 50 in 100 kg. Čebri se ne računijo posebej. Najboljši strokovnjaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko uporabljivega sredstva proti peronospori ali paležu na trti. (Gl. inserat).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poštnina in ovoj posebej.

Modra galica je razprodana.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12:50 Din 1 kg v posodi kupca.

Rafija, majunga extrissima, po 9:50 Din kilogram.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 6 Din za 1 kg.

Škropilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena 275 Din za komad.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnici po 5 pg 35 Din brez poštnine.

Zveplenokislo gline namesto galuna, kot dodatek galicnemu škropivu, ima Kmetijska družba v zalogi ter jo oddaja

po 1 Din kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko z dobrim uspehom za učinkovitost primešamo galici polovico zveplenokislo gline in si na ta način prihranimo polovico drage galice. Namesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le pol-drugo ali eno kilo galice in ravnolotiko gline, apna pa kakor navadno, uspeh bo gotovo popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Vporabo gline priporočamo zaradi tega, ker dež ne odpre te brozge raz listje in trte tako hitro kakor navadno brozgo.

Zveplene ploščice ali zvepleni nabiček na juti za zvepljanje sodov, najboljšie, brez arzena po 7 Din kilogram.

Zelatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Zveplalniki, nahrbtni po 200 Din, in ročni po 62:50 Din komad, so zopet došli.

Razne kmetijske potrebščine:

Antilavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 1 kilogram za 45 Din, pol kilograma za 25 Din, četrt kilograma za 15 Din, osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6:25 Din.

Jedilna sol, fino mleta, pride v nekaj dneh. Oddaja se le cele vreče po 50 kg.

Kose. Družba zopet oddaja udom kose iz dobrega štajerskega jekla in sicer 65, 70 in 75 centimetrov dolge, takozvane „kranjske“ oblike. Cene kosom so sledeče: 60 cm po 12:50 Din, 70 cm po 13 Din, 75 cm po 13:50 Din komad.

Pravi Sackovi plugi. Kmetijska družba ima v zalogi izvrirne Sackove pluge, ki so priznane najboljše konstrukcije in uživajo svetovni sloves tudi glede vestne in skrbne izdelave ter kakovosti jeklenega in železnega materiala. Na zalogi so naslednje vrste: Universal plugi D 10 MN 462:50 Din. Universal plugi D 8 MN 437:50 Din. Universal plugi D 6 MN 337:50 Din. Lahki vinogradniški plugi E 4 W 205 Din. Novi vinogradniški plugi D 6 KWN 305 Din. Brana IV. A 455 Din. Brana V. A 445 Din. Osipalnik BHM 205 Din. Ročni osipovalnik 280 Din. Lemeži za plug D 7 MN 11:25 Din. Lemeži za plug D 6 MN 11:25 Din.

Oddajo Sackovih plugov izvršuje Kmet. družba po izredno nizkih cenah in v posebno vpoštevanja vrednih slučajih s pomočjo državne podpore tudi 20 do 50 odstotkov izpod nabavnih cenah. Prijave se sprejemajo le v omejenem številu.

Sevtilke, varnostne, za kleti, hleve, vozove itd., po 10 Din za komad.

Pred ogledalom more vsakdo vsaki dan opaziti kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerova že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova „Elsa“ pomada za lice, Fellerova „Elsa“ Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj z poštnino 52 kron) Fellerovo „Elsa“-lilijno mlečno milo, najboljše „milo lepote“ 4 kosi poštnine prosto 98 kron. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa trg št. 333. Hrvaško.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati pol dinarja v denarju ali znamkah najmanj po skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzema posredovanja.

Mlinske kamne,

sekane iz najboljšie bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisemno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju.

Priporočam se tvrdka

Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sedlarje.

Ponudite vse porabne zlate

predmete, verižice, prstane, obeske, zapestnice, uhane itd. — kateri predmeti Vam ležijo doma in jih ne nosite. — tvrdki F. Čuden, trgovina ur, platnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

Pohištvo

za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno kakor tudi vse vrste tapetnih del priporočata BRATA SEVER, Ljubljana, Gosposvetska c. 13. (Kolizej).

Ambrož & Groščič,

strgarska in strojno kmetijska delavnica, Trnovski pristan št. 32, Ljubljana. Prevzema vsakovrstna popravila kakor tudi delno nova naročila in sicer: poljedelske stroje, mlinske itd. ter vsa v to svrhu spadajoča dela. Vsa naročila izvršiva solidno in točno.

Kupujemo suhe gobe,

priporočamo pa vse vrste semenj za poletje in jesen! SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica števil. 15.

Išče se šafarica

za večje vinogradno posestvo blizu Ptuj. Dobro stalno mesto. Plača po dogovoru. Ponudbe s sričevali na upravništvo.

Živinozdravnik J. ŠOŠTARIČ

ordinira v Mariboru, Koroščeva ulica 7. vkanjia (seže) žrebce, bike in marisce, gre tudi v oddaljene kraje.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu si usojam podpisano nazniti, da je začel trgovino z manufakturno (oblačilnim blagom) in vsemi potrebščinami za krojače in šivilje ter čevljarje. Zagotavlja ločeno in solidne potrebe beležim z najodličnejšo spoštovanjem Frideri Stöger, trgovina pri „Niški ceni“, Krško ob Savi, Dolenjsko.

Mala slamnoreznica

že rabljena, a še popolnoma v dobrem stanju, se ceno proda. Andrej Kranjc, kolar, Verd pri Vrhuiki.

Kole za hmelj in trte

ima naprodaj FR. FINK, Znojile, pošta Krka pri Stični.

Kravo molznico,

dobro, mlado, najraje montafonko, kupi žepniče v Ajdovcu, pošta Žužemberk.

Kupim parni motor
rabljen, a v dobrem stanju z 3-8 HP. Ponudbe
na upravnishstvo „Kmetovalca“ pod „Zadrečki“.

Na prodaj sta

še 2 psička in 1 psička čestokrčne volčje pasme s
pokonci sploščimi ušesi. Cena K 2000.—
Psi se nahajajo pri Slov. Bištrici, in se soravijo
na željo do Ljubljane, in sicer 21. t. m., ko bodo
6 tednov stari. — **Vladimir Vošnjak, Ptuj.**

PRODAM

inako lepo kravo dobro mlekarico, ki bo teletila
v tretje koncu februarja in brejo svinjo, katera
bo imela 2. marca mlade, Mišace št. 3, p. Podnart.

Tržne cene

za deželne pridelke
na Novosadski in Zagrebški borzi.

Žita.	100 kg	Od K	do K
Pšenica (Sombor)		1'00'—	1550'—
Ri (Novosadski in bačka)		12'00'—	1250'—
Ječmen, parit. Zagreb		11'60'—	1170'—
Oves (bača-i)		900'—	—
Proso (Zagreb)		—	—
Koruzna (bačka, stara)		1270'—	—
Koruzna, nova, banatska za no- vember d cember		1220'—	—
Grahorica, brez v eče, parit. Zagreb		—	—
Grah beli, novi		1150'—	—

Pižol.

Ribničan, rdeči	1550'—	16'00'—
Hrv. tski, rdeči	1500'—	15'50'—
Prep-II ar (koks)	1500'—	16'00'—
Mandalon	1550'—	16'50'—

Krompir.

Onelda	400'—	450'—
Druge vrste od Slavonske po- staje	380'—	400'—

Moka.

Bela banaška, } z vrečami } za kuho } kru na } za krmo } koruzna } otrobi iz Banata }	franko Novosad	2'50'— 1'850'— 1'700'— 950'— 1'65'— 700'—	2'150'— — — — 1'700'— 720'—
---	-------------------	--	--

Mast.

prava svinjska, iz Bačke	7100'—	—
--------------------------	--------	---

Seno.

gorsko, stisnjeno, Skoplje	580'—	590'—
----------------------------	-------	-------

Goved.

	100 kg žive teže	
Odrasla goved, la težki voli	1900'—	2200'—
krave in bikli	800'—	1200'—

Drobnica.

Svinje	40'—	—
--------	------	---

VABILO

na občni zbor konjerejske zadruga
v Lescah,

ki se bo vršil 3. febr. 1922. ob 15. (3.) uri
popoldne pri načelniku v Lescah.

VSPORED:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računov.
3. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši pol
ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklep-
čen brez ozira na število udeležnikov po
§ 19.

Lesce dne 10. januarja 1922.

Načelstvo.

POSESTVO NA PRODAJ!

Proda se posestvo na Spodnjem Štajer-
skem. Leži v prijazni dolini ¼ ure od-
daljeno od postaje. Na posestvu se redi
do 10 glav goveje živine. Cena po dogo-
voru. Za pojasnila se je obrniti na **Jožef**
Kovačič, Brunska gora št. 4, pošta Ra-
deče pri Zidanem mostu, Slovenija.

Pripoznano naj-
boljše 20

**mlinske
kamne**

kakor tudi kamne
za ročne mlinske in
viteljne izdeluje in
razpošilja v vseh
veliko-tih

Franc Zdolšek

posestnik in izdelo-
vatelj mlin. kamnov
Št Jurij ob južni
železnici (Slovenija).

Cene zmjerne!
Točna postrežba!

Upravnishтво
„Kmetovalca“

sprejema
primerne
inzerate
po cenah,

ki so razvidne na
poglavju.

Objavljenje bo ime-
lo vedno zadovoljiv
uspeh, kajti „Kme-
tovalec“ izhaja
dvakrat mesečno v
30 tisoč izvodih ter
je razširjen po vseh
slovenskih deželah.

Za drevesnice:

**jabolčni in
hrušovi divjaki**

po razmeroma niz-
kih cenah oddaja
spomladi 87

Drevesnica

Ivan Dolinšek

Št. Ilj-Velenje.

Navedite število
potrebe pri zahtevi
ponudbe.

Cenik

z več tisoč slikami čez
konfekcije, čevlje, klo-
buke, perilo, preproge,
parfumerijo torbarsko,
nožarsko, galanterijsko
in kratko blago je
ratovnikar izšel. Pišite
še danes povi, pošlje
se vsakemu zastoj.
Izbera ogromna, cene
čudovito nizke. Vele-
trgovina in razpoši-
halnica

R. Stermecki,
Celle 306 Slovenija

Onim, ki ljubi napredek!

Stoterokrat poplačan trud!

Opozarjamo kmetovalce na zelo
dobro in lahko vporabljivo

GALIČNO PASTO „BOSNA“

ki je najbolj pripravno in po strokov-
nih izkušnjah najučinkovitejše sred-
stvo zoper peronosporo in druge
rastlinske bolezni. Vporablja se lahko
tudi mesto galice za škropljenje
krompirja. Dobi se v čebrih po 25.
5t in 100 kg pri **Kmetijski družbi**
za Slovenijo v Ljubljani.

Koranit

asbestni škrliljevec, najboljše sred-
stvo sedanjosti za pokrivanje streh
in obloženje zidov. Tovarna v
Karlovcu (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Fran Hočevar,

Moste, p. Žirovnica (Gorenjsko).

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in
vsi, ki hočete imeti dobro pokrito
strepo, sigurno proti dežju, toči,
snegu, požaru in viharju, zahte-
vajte oferte.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA
V LJUBLJANI

ustanovljena leta 1820.

sprejema hranilne vloge proti

3% obrestovanja.

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo
in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in lo nadzo-
ruje deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za
okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določeh
v pospeševanje občih koristnih naprav in podjetij
na Kranjskem. Za te vrste se je doslej darovalo
8.698.000 kron.

Pismene pošiljave je nasloviti na Kranjsko
hranilnico v Ljubljani, Knafličeva ulica št. 9.

Mlekarna in sirarna v Žireh

r. z. z n. z.

se je vsled sklepa občnega zbora
z dne 31. julija 1921 razdružila.
Pozivljajo se vsi upniki, da prigla-
sijo svoje terjatve pri likvidatorjih
Mlekarnе in sirarne v Žireh,
r. z. z n. z. v likvidaciji.

Žiri, dne 28. decembra 1921.

Erznožnik Anton.

J. Lenger.

F. Peternel.

Naznanilo.

Naznanjam, da sem 31. decembra 1921 izstopil
iz tvrdke **Fr. Kalmus & F. P. Vidic & Komp.**

Moja pisarna se nahaja od 1. jan. 1922 dalje
na Dunajski cesti št. 14

v **Mathianovi hiši** zraven tvrdke **Schneider &**
Verovšek.

Fr. Kalmus,

18 tovarna glinastih peči in štedilnikov.

Kmetovalci!

Skrbite za kar naj-
večje razširjenje
„Kmetovalca“!
Stremite za tem,
da se ga lahko čita
v vseh gostilnah in
javnih prostorih.
30.000 nas je že v
Kmetijski družbi,
pa bi nas bilo lahko
še enkrat več. Čim
več nas bo, več
bomo dosegli!

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „ELSAFLUID“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot blago delujoče in

zelo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in bolje delujoč nego francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z

zavitkom in s poštino za vsakega: dvojnate ali 1 špeciialna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 špec. steklenice . 168 K
24 dvojn. ali 8 špec. steklenice . 280 "
36 dvojn. ali 12 špec. steklenice . 394 "
poštine prosto na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

Razno: Elsa obliž za kurja očesa 5 K in 7:50 K; Elsa mentolni kliniči 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa voda za usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šumski miris 41 K; glicerin 6 in 30 K; Lysol, Lysiform, 30 K; kineški čaj; Elsa mrčesni prašek 15 K; strup za podgane in miši po 8 in 12 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333 (Hrvaško).

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v to stroko snadajoča pravila.

Solidno delo!

Ceno zmerno! Točna postrežba!

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodarska cesta
šivarni stroji in stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „A D L E R“

Ceniki zastoj in frančto

Kolesa iz prvih tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA, WAPFENRAD.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo ogle Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tannin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumnim negovanjem lepote. — Lekarnarju Fellerju je dospelo na tisoče priznanih pisem iz vseh strani sveta!

„ELSA“ lilično mlečno milo najboljšo blago, najfinjše „milo lepote“; 4 kosi z zavitkom in s poštino 98 K.

„ELSA“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd. naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka

z zavitkom in poštino 52 kron.

„ELSA“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanaste lončka z zavitkom in poštino 52 K.

Prodajalci, kateri naročijo najmanj 12 kosov od posameznih predmetov, dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 15 K; brkomaž 8 K; najfinjši Heza puder dria Klugeria v velikih originalnih škatljah 30 K; najfinjši Heza zobni prašek v patentiranih škatljah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K; v vrečkah 5 K; Sacht-dišava za perilo 8 K; Schampoo za lase 5 K; rumenilo 12 lis-kov 24 K; najfinjši parfem po 40 in 50 K; močna voda za lase 59 K. Pri teh predmetih se računajo zavitek in poština posebej.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333, (Hrvaško).

Platin,
zlato in
srebro

kupuje tvrdka

I. AVGUSTIN

Dunajska c. 36

Ivan Komatič

prodajalec strojev
v Ljubljani, Gradšče št. 11, prtiliče, priporoča kot dolgotrajni zastopnik znane, dobre

kmetijske stroje

(slamoreznice, mlatilnice, gepeljae, slamorezne nože) i. dr.

Tudi imam v zalogi v Mariboru brzonarilnike vseh velikosti od 60 l dalje, s pocinkanim parnim sodom.

Gepeljae in mlatilnice se pri oddaji po dogovoru tudi postavlja (montira).

Gospodarska zveza
v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsa“.

Kmetijska družba

ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
2. Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	1.20
3. Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	1.—
5. M. Kostanjevec: O užitnini od vina in mesa	6.—
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	1.20
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2.80
12. Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trta na špalirju. (B. Skalický)	2.—
13. O sestavljanju in setvi travnih mešaníc. (Weinzierl-Turk)	4.—
15. Steuert - amnik: Sosed Razumika konjereja	4.—

Živnozdr. Lovro Teplna: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem 45.—

Kmetska posojilnica

registrov. zadruga s neomejeno zavezo
ljublanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 115,000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1,200.000 kron.